

Jan Paweł II i wyzwania nowoczesności. Rozmowa z Francisem Russellem Hittingerem

Leon XIII uczy o nowoczesności, a Jan Paweł II o tym dziwnym terytorium idei i zmian duchowych, które nazywamy, na dobre lub złe, post-nowoczesnością, postmodernizmem. Obydwaj byli prorokami swoich czasów i myślę o nich jak o drużynie – mówi Francis Russell Hittinger, wykładowca Instytutu Kultury św. Jana Pawła II, powołanego przy współudziale Teologii Politycznej na rzymskim Angelicum.

Marta Broniewska i Karol Grabias (Teologia Polityczna): Instytut Kultury im. Św. Jana Pawła II na Angelicum właśnie przyjął pierwszych stypendystów na roczne studia nad myślą Karola Wojtyły. Jest Pan wśród naukowców, którzy będą prowadzić wykłady. Dlaczego uważa Pan, że należy powrócić do intelektualnego dziedzictwa Jana Pawła II?

Francis Russell Hittinger (profesor filozofii i religii, wykładowca „JP2 Studies” na Angelicum): Jan Paweł II został wybrany na papieża dokładnie sto lat po Leonie XIII (1878). Leon był pierwszym papieżem urodzonym w XIX wieku – Jan Paweł pierwszym urodzonym w XX. Leon był pierwszym papieżem, który umarł w XX wieku, a Jan Paweł pierwszym, który umarł w XXI wieku. Zawsze przypominam studentom, że tych dwóch papieży-filozofów spina klamrą to brzemiennie dla światowej historii stulecie. Pisali oni encykliki, które należy studiować, a nie tylko czytać. Oczywiście, obydwaj byli też

ludźmi czynu. Lecz będą zapamiętani przez studentów ze względu na badanie i rozwijanie *intellectus fidei*, czyli rozumienia i artykulacji wiary.

Jakie elementy nauczania Jana Pawła II są dla niego unikatowe i, według Pana, zasługują na głębsze poznanie współcześnie? Czy będą odzwierciedlone w tematach Pana zajęć?

Kościół katolicki przechodzi przez cykle nauczania – niektóre podkreślają wysłuchanie i przyjęcie wiary, inne z kolei jej artykułowanie. *Aeterni Patris* Leona XIII i *Fides et Ratio* Jana Pawła II są najwyższymi przykładami tych drugich. Być może należy powiedzieć, że Leon uczy o nowoczesności, a Jan Paweł uczy o tym dziwnym terytorium idei i zmian duchowych, które nazywamy, na dobre lub złe, post-nowoczesnością, postmodernizmem. Obydwaj byli prorokami swoich czasów. Zawsze myślę o nich jak o drużynie. Począwszy od Leona XIII, nauka społeczna papieży podkreślała trzy społeczności naturalne – społeczności konieczne dla ludzkiego szczęścia lub eudajmonii. Są nimi, oczywiście, społeczność domowa zakorzeniona w małżeństwie, społeczność polityczna oraz Kościół. Można stwierdzić, że jesteśmy rodzinnymi, politycznymi i eklezjastycznymi zwierzętami. Na moich zajęciach zbadamy wkład Jana Pawła II w tę nieprzemijającą tradycję.

Jan Paweł II jest obecnie przedmiotem krytyki pochodzącej z bardzo różnych stron i dotyczących różnych sfer jego pontyfikatu. Jak możemy włączyć słuszną krytykę, nie tracąc jednocześnie unikalnej, osobistej perspektywy, którą papież

proponował w swoim nauczaniu? Czy możemy pozwolić sobie proste ignorowanie krytycznych głosów, które uznajmy za nieuprawnione?

Jak podkreślał św. Augustyn, żyjemy, pielgrzymując. W *Państwie Bożym* (księga XIX) powiedział, że naszą sprawiedliwością jako chrześcijan są pokuta i miłosierdzie. Mówimy to w *Pater Noster*. Odnosi się to tak samo do ciała zbiorowego jak i do jednostek. *Odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom*. Od papieży do prostych chrześcijan, jest to prawda. Nie mogę sobie wyobrazić, że Jan Paweł II myślałby inaczej. Słuszna krytyka może być pogodzona z chrześcijańskim uznaniem naszej pokory.

Rozmawiali: Marta Broniewska i Karol Grabias

Tłumaczenie: Paweł Trzciakowski

W piątek 22 X o godz. 16:00 zapraszamy na transmisję wykładu Lorda Johna Alderdice'a pt. *Religia – źródło pokoju czy niepokoju w społeczeństwie?*, który zostanie wygłoszony na inaugurację Studiów Janopawłowych na papieskim uniwersytecie Angelicum w Rzymie

Instytut Kultury św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie w stulecie urodzin Jana Pawła II. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Fundacja Świętego Mikołaja jest współorganizatorem Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II – instytucji finansowanej ze środków prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich grona! >> <https://teologiapolityczna.pl/jp2>